

Wonderen en wetenschap rondom de dood

Het is najaar. Zondag 28 september 2014. Het Eeuwig Leven Instituut heeft een symposium georganiseerd voor iedereen die zich met de dood bezighoudt. Zowel professioneel, als vrijwilliger of puur uit interesse.

Het is een prachtige zonnige dag, waarschijnlijk één van de laatste van deze Indian Summer en toch druppelen de mensen rustig binnen in de foyer van Theater Harderwijk. Foyer is een groot woord, want het theater is tegen een school aangeplakt en maakt gebruik van de aula. Zo is er wel voldoende ruimte voor wat wij daar aantreffen: een aantal boekenstands van verschillende uitgeverij, waar de boeken van de sprekers van deze dag zijn uitgegeven.

Verder staan er in de ruimte grote banken waar iedereen rustig koffie kan drinken. Opvallend is verder de aandacht voor het lichaam van de mens, want ook een beschilderde lijkstaf en een houten draagbaar met doodskleed zijn aanwezig. Op het programma staan zes gast-sprekers, die deze dag zullen vullen met hun verhalen.

Door Alice de Wit

Alles-is-liefde-dag

We worden welkom geheten door Yolanda Rijks, oprichter van het Eeuwig Leven Instituut. Ze noemt deze dag, 'De-alles-is-liefde-dag', waarop verschillende sprekers hun visie geven op de dood. Zij heeft het Eeuwig Leven Instituut opgericht om informatie te geven over de dood. Haar levensdoel is: de dood bespreekbaar maken. Zij wil overbrengen, dat er meer is dan dit leven en er meer is na de dood. Haar motto is: '... het is van levensbelang dat de werkelijkheid van eeuwig leven erkend wordt ...' Met het Eeuwig Leven instituut heeft ze haar levensmissie gevonden.

Yolanda vertelt in haar inleidende praatje, hoe zij zelf in haar leven werd geconfronteerd met de dood. Ze was er heilig van overtuigd dat ze op haar 25ste jaar zou overlijden en toen dat niet gebeurde, kostte het haar moeite om haar leven vorm te geven. Zij opende een massage-praktijk en kwam in gesprek met mensen die zij masseerde. Mensen die vaak een verlieservaring hadden en zo gingen die gesprekken regelmatig over de dood. Na

het lezen van het boek *Leven, en leven na de dood* van Charles Simpson, begreep Yolanda dat de ander verder gaat na te zijn overleden. Ten slotte introduceert zij de eerste spreker, Ada de With. Haar boek *Echo van het eeuwige leven* is vers van de pers, zodat zij nog niet op het programma vermeld stond.

Echo van het eeuwige leven

Met het uitkomen van dit boek maakt Ada de With haar debuut. Zij is een verpleegkundige die zich in de medische wereld niet altijd gemakkelijk voelde. Zij zag meer dan de anderen waar zij mee werkte. Collega's, artsen deden hun best om patiënten de beste zorg te geven. Ook mensen die stierven. Ada zag voor en tijdens het sterven van mensen meer dan anderen.

Zij zag engelen en zij voelde de geest nog in het lichaam, terwijl de arts de dood van het fysieke lichaam had vastgesteld. Ada: 'Geest en ziel leven verder, ja er is leven na de dood.' Ze legt uit dat je bewust de keus hebt om over te gaan. Dat je zelf het moment kunt kiezen om te sterven.

Dromen

Jacqueline Voskuil heeft twee boeken op haar naam staan over dromen. Zij is droomdeskundige en vertelt op een kleurrijke wijze over dromen. Dromen over overledenen nemen een bijzondere plaats in, omdat het voor de dromer veel emoties op kan roepen als de overledene in een droom verschijnt. Zij noemt dit een ontmoetingsdroom.

'Alles in een droom heeft met jezelf te maken,' zegt Jacqueline. Zij gebruikt vaste symbolen om de beelden in dromen te duiden. Daarbij maakt ze gebruik van de boeken van Jung. Een tweede soort droom noemt zij een verwerkingsdroom. Bij een paar voorbeelden die Jacqueline geeft, zegt zij: 'Het gaat vaak over moed hebben om door te gaan en om los te laten.' Zij kan door bezoekers van dit symposium in pauzes aangesproken worden om hun dromen uit te leggen. Dit is dus een andere benadering van werken met dromen, dan gebruikelijk is in de hypnotherapie. Tijdens een droomsessie binnen ons vakgebied heeft een cliënt zijn eigen symbolen die dus een individuele betekenis hebben.

Een bloem op een viltten lijkwade, Volatus Uitvaart

Visualisatie van de weg en de beren

Een aardige onderbreking in het programma is de visualisatie die Yolanda voorleest. In het kort komt het hier op neer: je loopt op een weg en komt op een kruising van twee wegen: een asfaltweg en een zandweg. Als je jouw weg gekozen hebt, ga je aan de wandel. Er ligt een sleutel die je wel of niet op kunt rapen en dan kom je bij een open plek waar beren zijn met daar achter een muur. Het is de bedoeling dat je voorbij de beren komt bij de muur. Kun je erachter kijken? Wat zie je dan? Yolanda geeft naderhand een uitleg bij de verschillende keuzes die je gemaakt hebt. Welke weg heb je gekozen? Raapte je wel of niet de sleutel op? Hoe zien die beren eruit?

Hoe kom je er langs of overheen? Volgens Yolanda zijn aan die keuzes vaste betekenissen verbonden. Het idee erachter is wel aardig, want met deze visualisatie wil zij duidelijk maken dat iedere luisteraar op zijn of haar manier de dingen interpreteert. Vanuit eigen ervaringen, vanuit een individuele visie. Het is dan ook voor iedere spreker lastig om over te brengen wat hij of zij bedoelt.

In het licht van sterven

De volgende spreker is Ineke Koedam. Zij heeft een boek geschreven vanuit haar ervaringen in het hospice: *In het licht van sterven, ervaringen op de grens van leven en dood*. Zij vertelt op een heldere, rustige manier, terwijl haar krullende haar in paars

licht van de schijnwerpers is gehuld. De voor velen bekende tekst van het beeld van een schip dat verdwijnt aan de horizon, gebruikt Koedam als het begin van een interessante lezing. Het schip verdwijnt aan de einder en voor de toeschouwer is dat het einde, maar voor de stervende is het een nieuw begin. Zij zegt dan ook: 'Als iemand sterft is hij nog niet weg.' In 2003 is zij in een Bijna Thuis Huis gaan werken, een hospice waar mensen die gaan sterven de juiste zorg krijgen om dat in alle rust te doen. Koedam had toen al een diep innerlijk weten van andere realiteiten. Zij ontmoette daar een BDE-onderzoeker en raakte nog meer geïnteresseerd.

Van 2009 tot 2011 is er een onderzoek geweest in Nederland in hospices. Als onderdeel van het stervensproces zie je bij stervenden de volgende ervaringen: een gevoel van vrede hebben; een glimp zien van een andere realiteit, waardoor je niet terug wilt; geen angst voor de dood hebben en weten dat je gaat sterven. Over transpersoonlijke ervaringen durven mensen vaak niet te praten, omdat zij bang zijn om verward over te komen of niet serieus genomen te worden. Deze ervaringen zijn volgens Koedam van een subtiele kwaliteit, troostend en geruststellend. De angst voor de dood verdwijnt hiermee. Voorbeelden van transpersoonlijke ervaringen zijn: visioenen waarin stervenden overleden dierbaren ontmoeten; de mogelijkheid van stervenden om tussen realiteiten te bewegen. Verder kunnen stervenden wachten op de mensen die zij nog willen zien, dus het sterven uitstellen of wachten totdat de kamer leeg is en zij in alle rust kunnen sterven. Vaak reageren nabestaanden emotioneel op het feit, dat ze net niet bij het overlijden aanwezig waren, maar het is volgens Koedam een teken van liefde van stervenden om hun dierbaren er niet bij te laten zijn.

Verder zijn er de 'toevalligheden', signalen die nabestaanden geven aan hun dierbaren, nadat zij zijn overleden. Voorbeelden kent waarschijnlijk iedereen wel. Koedam noemt er een paar: de klok die stilstaat; een kruisbeeld wat van de muur valt; een

stervende verschijnt in een droom of als visioen. Vaak kun je bij iemand die gaat sterven licht zien of een damp om het lichaam. Belangrijk is het accepteren van ervaringen. Bij het afleggen van mensen heeft Koedam vaak de atmosfeer gevoeld van licht, liefde en vrede. En hiermee sluit zij haar lezing af.

De (Bijna) Dood ontrafeld

'Nieuwe verklaring (bijna-) dood ervaring' is de titel van de lezing van Maureen Venselaar.

Zij heeft een unieke visie op de BDE en het leven hierna. 'Met 10 nieuw ontdekte kenmerken van de bijna-doodervaring' staat op de cover van haar boek: *De (bijna-) doodervaring ontrafeld in het licht van de Fibonacci-code*. Energie en enthousiasme, dat is wat deze vrouw uitstraalt op het podium van dit theater. Zij heeft aan dit onderwerp een studie van zo'n 10 jaar gewijd en weet duidelijk waar ze het over heeft. Volgens Venselaar waren er tot op heden twee verklaringen voor de BDE: de materieel, fysieke verklaring van Dick Swaab, die de BDE verklaart vanuit de hersenen (materieel/ fysiek) en de benadering van Pim van Lommel, die BDE verklaart vanuit het bewustzijn. Bij deze dualistische zienswijzen zijn er geen fasen

in het stervensproces en is het sterven niet gekoppeld aan trauma en het levens-einde. Venselaar vindt deze benaderingen onvoldoende om de bijna- doodervaring te kunnen verklaren. Zij heeft 18 jaar ervaring als geestelijk verzorgster en tien jaar studie verricht, waarbij zij ervaringsverhalen van mensen gecombineerd heeft met inzichten uit de natuurwetenschap en levensbeschouwingen. Volgens haar is er een Astro (onderdeel van de kosmos) Fysische (lichaam) verklaring voor BDE. Ruimte en tijd bestaat niet in relatie tot de dood. Tijdens zijn laatste reis neemt de mens zijn bagage van het leven mee. Venselaar legt uit dat op de grens van het leven, bij het sterven, er licht vrij komt uit ons lichaam. Dat licht is de geest/ ziel, die het lichaam verlaat.

Bekende BDE ervaringen zijn: uittreding uit het lichaam; nauwkeurige visuele vormgeving; hoorbare geluiden of stemmen; gevoelens van vrede, pijnloosheid; lichtverschijnselen; terugblik op het leven; in een andere wereld zijn; andere wezens ontmoeten; tunnelervaring; vooruitblik.

Nieuwe kenmerken BDE

Uit het onderzoek van Venselaar gebaseerd op honderden ervaringsverhalen

noemden mensen de volgende kenmerken van de BDE:

- trillingen als begin van het uittreden
- de aantrekkingskracht van licht
- vergetelheid
- het zien van een blauwe of rode draad, waarbij de blauwe draad terug naar de aarde gaat en de rode naar de dood
- sneller dan het licht zijn
- het zien van een zandloper
- de invloed van gedachten
- het maken van een ruimtereis
- het gevoel hebben van heel klein worden

Een ruimtereis in fasen

Venselaar: "Als mensen zeggen dat ze een reis gemaakt hebben, moet je dat serieus nemen. (...) Het is afhankelijk van het trauma hoever je reist." Die reis bestaat uit vijf fasen:

1. uit het huis van het lichaam
2. de heenreis door een tunnel naar het licht
3. verkeren in het licht
4. de terugreis
5. terugkeren in het lichaam
6. In deze lezing heeft zij het over de eerste drie fasen.

In de **eerste fase** bij het uittreden, de scheiding van lichaam en geest, lijkt er diep in

AFSCHEID NEMEN VAN DE BOZE WERELD EN OP EEN LOTUSBLAD GAAN ZITTEN IN HET PARADIJS IS DE DROOM VAN IEDER DIE LIEFHEEFT.

JAPANESE WIJSHEID

ons lichaam iets te gebeuren met energie en trillingen. Hierbij noemt Venselaar vanuit de natuurwetenschap *De wet van behoud van energie*: energie gaat nooit verloren. Dan is dus de vraag: waar blijft onze levensenergie? In de materialistische visie houdt alles op in het graf. Toch zijn er aanwijzingen dat het niet zo simpel ligt, want bij een fysisch proces van celbeschadiging komt er licht vrij. En dat is bij het sterven 1000 keer meer. Licht en energie dat is wat er overblijft: een wezen van licht. Mensen met een BDE zeggen dan ook: "Ik zag andere wezens van licht." Omstanders van de (bijna) stervende zagen ook vaak licht. Wetenschappers zeggen eveneens dat alles te maken heeft met bewustzijn. Informatie opslaan en overdragen, is niet gebonden aan ruimte en tijd. Alles is ontstaan uit een zee van licht. Venselaar: "We zijn licht en blijven licht in een andere verschijningsvorm."

In de **tweede fase**, de heenreis, overschrijden we de grens van de ruimte. We zien de aarde als astronauten en reizen langs planeten door het Melkwegstelsel. Bij extreem trauma ontstaan er veel fotonen, die een zwart gat in het weefsel van de Kosmos maken. Achter dat zwarte gat is een tunnel, waar ze met grote snelheid doorheen gaan. Die tunnel noemt Venselaar een wormgat door de ruimte, dat de tijd relatief maakt. Het is nodig om ergens te komen in het kolossale universum. De (bijna) doden gaan sneller dan het licht.

In de **derde fase** is er het licht na de tunnel, de voorlopige eindbestemming van de BDE'er. Hier is liefde, warmte en alwetendheid. Iedereen wil daar eigenlijk blijven. Overleden dierbaren worden in dit licht teruggezien. Dan gaat Venselaar over tot een wiskundige uitleg van een immense zandloper, die een doorgang bevat naar een andere bestaanswereld. Zij noemt de geheimen van de Fibonacci-code, wiskundige logica in een cijferreeks. Met als ideale verhouding 1.618; 1. Het gaat te ver om deze ingewikkelde materie hier even uit de doeken te doen. Deze ideale verhouding zien we terug in onze wereld: in de compositie van

het prachtigste muziekstuk; de verhoudingen van een knap menselijk gelaat; de kleuren van de regenboog; in de verhoudingen van architectonische hoogstandjes; de opbouw van bloemen in het aantal bloemblaadjes.

Volgens deze visie bestaan er twee universums, het kenbare en niet kenbare universum in een spiraalvorm. Het ene draait naar links en het andere naar rechts, een diabolovorm of zandloper. Na deze derde fase rondt Venselaar haar lezing af en is veel interesse gewekt voor haar boek bij de bezoekers.

De reis van de ziel

Vervolgens is Willem Claudemans aan het woord met zijn lezing over de ziel. Hij zegt gebruik te maken van beelden en metaforen, die je kunnen helpen te herinneren wat je al weet. Het gaat over de reis van de ziel, die het lichaam verlaat. "Je weet wanneer het je tijd is (om te sterven red.) want je ziel zingt het lied."

Dan schetst hij de weg die de ziel af kan leggen. Tijdens het sterven verlaat de ziel het lichaam via de kruin of het hart. Je gaat door een tunnel, begeleid door twee engelen. Je ervaart wat bij jou past, het zijn jouw beelden. Daarna word je opgevangen door jouw dierbaren. Herkenning ontstaat door energie. De dierbaren laten merken dat je dood bent, want sommigen beseffen dat niet. Je wordt welkom geheten het is een feest van liefde. Voor de achterblijvers kan er een laatste groet zijn. In de vorm van beelden, dromen of natuurkundige verschijnselen, zoals lichte regen.

Sommige zielen wonen hun eigen begrafenis of crematie bij. Zij geven de genodigden licht en liefde. Claudemans noemt deze ervaringen cultuurgebonden en universeel. Newton schrijft over tussen-

levens, waarbij een terugblik op het leven plaats vindt. Een levensschouw. Claudemans vertelt over de levensmissie. (zie boekrecensie TETH 3, 2014) "Alles wat we doen voegt toe aan liefde of aan angst." Hij schetst hoe het is in de eerste lichtsfeer/ astrale sfeer: "Alles is er. Je kunt er communiceren via gedachten, die zijn openbaar. Iedere gedachte creeert een vorm. Je hebt daar een lichtlichaam en een zieldoordrenkte persoonlijkheid. Er is sprake van een toegenomen zuivering van intenties. Er is een verlangen om terug te keren naar de eenheid van liefde en licht, de universele sfeer. Zielsgenoten kun je ontmoeten in jouw zielengroep, zij hebben dezelfde trilling. Daar wordt universele wetenschap bedreven. Claudemans eindigt met: "Je kunt terugkeren naar god, terug naar jouw gouden zelf, gedeeld met de hele schepping. Een deel van je ziel incarneert. (...) Er is een volkome eenheid van licht en liefde."

Terug naar het leven

Yvon van der Meer sluit deze lezingenreeks af met de incarnatie van de ziel. Zij houdt zich bezig met aura's en ziel en schreef er een boek over: *Aura's opgehelderd*.

De informatie in dit boek is op basis van energiemetingen die zij deed met geavanceerde apparatuur, die is ontwikkeld voor Amerikaanse faculteiten van energiewetenschappen. In een boekrecensie staat: 'In dit boek worden resultaten van technische aurametingen gekoppeld aan de heersende opvattingen over aura's. Zo worden misverstanden rechtgezet, die soms al jarenlang bestaan. De aura is de uitstraling die een ander voelt, maar de aura is ook het beeldscherm van je **gezondheid**, wie je bent en wat je kunt. Inzicht in je aura en daarmee in je energiestromingen geeft dus ook inzicht in je gezondheid en

DROMEN OVER
OVERLEDENEN
NEMEN EEN
BIJZONDERE
PLAATS IN OMDAT
HET VOOR DE
DROMER VEEL
EMOTIES OP KAN
ROEPEN ALS DE
OVERLEDENE
IN EEN DROOM
VERSCHIJNT.

persoonlijke krachten. Daarom is de concrete informatie die we uit aurametingen kunnen krijgen zo belangrijk. Zo geeft dit boek een beeld van de huidige stand van zaken van de kennis over aura's.'

Van der Meer sluit aan bij de overtuiging van eeuwig leven met de woorden: 'Ik ben niet jarig, maar mijn fysieke lichaam.' Ze zegt: "De ziel neemt het besluit om terug te gaan naar de aarde." Dan volgt er een uitleg. Er zijn twee typen energie. Allereerst de aardse energie, die warmte en vitaliteit bevat en bestaat uit lange lichtgolven. Het tweede type energie is het gevoel, de intuïtie en het aanvoelen. Het hart en de verbondenheid met liefde. Dit alles wordt vertaald in korte lichtgolven. De brug tussen lichaam en ziel is het astrale lichaam, de zonnevlucht. Waarom komen we naar de aarde? De lange energiegolven staan voor: er mogen

zijn; emoties reguleren en voor zelfvertrouwen.

Zij laat het indalings- en incarnatieproces in het vlees zien aan de hand van de schilderijen van Gmelig Meijling, een begaafd helderziende, die zowel schildert als fotografeert. Op deze afbeeldingen

zie je hoe de ziel in de baarmoeder van de moeder indaalt. Van der Meer: "Na vier en een halve maand is de aura van de baby zichtbaar.

Na een vragenronde vanuit de zaal voor alle sprekers sluit Yolanda Rijks de dag af.

Alice de Wit is zeer breed opgeleid, onder andere tot leraar Nederlands en counselor/ coach. Haar specialisatie is begeleiding bij rouw en verlies in de ruimste zin van het woord. Zij is vrijwillig molenaar, en woont in haar molen, waarin zij tevens haar praktijk voert.